

verslag

Internetconsultatie Regeling diergezondheid

I Inleiding

Van 11 maart 2021 tot en met 22 april 2021 kon via www.internetconsultatie.nl worden gereageerd op de ontwerpregeling diergezondheid en de daarbij behorende toelichting. Zij had tot doel uitvoering te geven aan de nieuwe Europese diergezondheidsregelgeving en, waar dat mogelijk was, de oude aanvullende nationale regelgeving over diergezondheid te continueren. De regeling had daarom een beleidsneutraal karakter.

De Regeling diergezondheid moest, omdat de nieuwe Europese regelgeving op 21 april 2021 van toepassing werd, ook op die datum in werking treden. Opmerkingen uit de internetconsultatie konden daarin derhalve nog niet worden meegenomen en zijn naderhand beoordeeld.

II Voorgelegde vraag

De internetconsultatie vond plaats om burgers, bedrijven en organisaties te informeren over wetgeving in voorbereiding en om hen de gelegenheid te bieden een reactie te geven op het voorstel. Er was in de consultatie op alle onderdelen van ontwerpregeling en de toelichting een reactie mogelijk. Er zijn geen specifieke vragen gesteld.

III Resultaat van de consultatie

Er zijn 15 reacties op de ontwerpregeling en de toelichting gekomen.

De ontwerpregeling en de toelichting waren omvangrijk en er zijn ook uitgebreide reacties op gegeven. Daarom is hieronder per onderwerp een reactie opgenomen op de ingekomen reacties. Tevens is aangegeven of de betreffende reacties hebben geleid tot aanpassing van regeling of een verduidelijking in de toelichting bij die wijzigingsregeling. Op 21 april 2022 is de wijzigingsregeling diergezondheid in werking getreden.

Er zijn een aantal reacties gegeven die nog betrekking hebben op het Besluit diergezondheid. Hier is een aparte consultatie over geweest, waar ook gebruik van is gemaakt. Reacties op de Wet dieren, het Besluit diergezondheid of andere regelgeving waarop de Regeling diergezondheid geen betrekking heeft, vallen derhalve buiten de reikwijdte van deze consultatie en zullen om die reden ook niet worden behandeld.

Er zijn ook opmerkingen gemaakt tijdens de internetconsultatie die meer beleidsinhoudelijk van aard zijn. De Regeling diergezondheid, waar het gaat om de aanvullende nationale voorschriften, heeft evenwel een beleidsneutraal karakter, zodat die opmerkingen buiten de reikwijdte van de regeling vallen, en er

nu geen reden is om de regelgeving aan te passen. Dat neemt evenwel niet weg dat het goed is dat deze opmerkingen, bij wijze van agendering, zijn gemaakt. Zij kunnen worden meegenomen bij het vormgeven van nieuw beleid te zijner tijd, waarbij nog nader onderzoek en overleg met betrokkenen kan plaatsvinden.

IV Wat is met de reacties gedaan

IV.1 Algemeen

Dibevo wijst op de leesbaarheid van de regelgeving met als voorbeeld artikel 1.14 van de Regeling handhaving en overige zaken Wet dieren. Daarnaast vragen Dibevo en Vee & Logistiek Nederland aandacht voor de aanvullende nationale regels en de mogelijke effecten daarvan op handelsstromen.

Artikel 1.14 van de Regeling handhaving en overige zaken Wet dieren bevat een opsomming van rechtstreeks werkende bepalingen uit Europese verordeningen. Dit zijn bepalingen die normen bevatten voor burgers en bedrijven. Een overtreding van een dergelijke bepaling is via artikel 1.14 van de Regeling handhaving en overige zaken Wet dieren strafbaar gesteld. Gezien het feit dat veel Europese verordeningen rechtstreeks werkende bepalingen bevatten, gaat het om een grote hoeveelheid bepalingen. Met een opsomming zijn deze bepalingen op een zo overzichtelijk mogelijke wijze weergegeven.

Het stellen van aanvullende nationale regels is noodzakelijk, omdat de diergezondheidsverordening alleen ziet op verplaatsing van dieren tussen lidstaten. Voor het borgen van diergezondheid in Nederland is het echter ook nodig om eisen te stellen voor bijvoorbeeld het verplaatsen van dieren binnen Nederland. Deze regels worden alleen gesteld als ze noodzakelijk zijn. Daarbij wordt zo goed mogelijk aangesloten bij de Europese regels. Het overgrote deel van de nationale regels in de regeling zijn inhoudelijk gelijk aan de aanvullende nationale regels die voor 21 april 2021 golden.

Reactie: Terecht stellen Dibevo en Vee & Logistiek Nederland dat het van belang is dat nationaal aanvullende regels geen ongewenst effect hebben op de handelsstromen. Het is evenwel ook van belang dat, gegeven de situatie in Nederland, nationaal aanvullende regels nodig zijn om de diergezondheid te beschermen.

IV.2 Regeling diergezondheid

Avined, LTO, POV en Ketenorganisatie Schapenhouderij geven aan dat in de opsomming van kosten die in aanmerking kunnen komen voor een verzorgingsvergoeding (artikel 4.2, eerste lid, van de Regeling diergezondheid) de kosten van drinkwater ontbreken. LTO en POV verzoeken om ook kosten voor arbeid van veehouder en eventuele arbeiders via de verzorgingsvergoeding te vergoeden.

Reactie: dit artikel maakt het mogelijk dat, indien de Minister van LNV daartoe besluit, een vergoeding wordt toegekend wanneer het niet mogelijk is om direct tot ruiming over te gaan nadat het besluit tot het ruimen van dieren is genomen. De verzorgingsvergoeding wordt gegeven bovenop de tegemoetkoming in schade. De verzorgingsvergoeding vergoedt variabele kosten, kosten die niet gemaakt zouden worden als de bestrijding meteen was uitgevoerd. Salariskosten van personeel met een vast contract en bedrijfseigenaren voor reguliere zorg vallen niet onder de variabele kosten en worden daarom niet vergoed uit de

verzorgingsvergoeding. Een mogelijke vergoeding voor watergebruik staat naar verwachting niet in verhouding met de uitvoeringslast die nodig is om deze kosten te onderbouwen. De kosten van water zijn daarom niet opgenomen in de verzorgingsvergoeding.

Saveetra vraagt waarom artikel 5.1 van de Regeling diergezondheid is opgenomen op basis waarvan modellen voor waarschuwingsborden en kentekenen worden vastgesteld, omdat die afgeschaft zouden worden. Tevens zou Saveetra graag zien dat er een Europees centraal informatiepunt komt over dierziektemaatregelen in andere lidstaten zodat vervoerders eenvoudig na kunnen gaan welke maatregelen waar van kracht zijn.

Reactie: Het voornemen is om de verplichting, om modellen voor waarschuwingsborden en kentekenen vast te stellen, te schrappen uit de Wet dieren. Een wetsvoorstel daartoe is momenteel aanhangig bij de Tweede Kamer (Kamerstuk 35 746 nr. 2). Zolang in de Wet dieren opgenomen is dat er modellen vastgesteld moeten zijn, moet dit geregeld worden. Als het wetsvoorstel wet geworden is, kan artikel 5.1 van de Regeling diergezondheid ook vervallen. Dit neemt niet weg dat er bij uitbraken nog steeds waarschuwingsborden geplaatst kunnen en zullen worden. Bijvoorbeeld om vervoerders te attenderen op een vervoersverbod. Ten aanzien van de centrale informatie over uitbraken van dierziekten in Europa wijst de Minister op het zogenoemde 'Animal Diseases Information System (ADIS)'. Dat is een Europees systeem waar landen uitbraken van dierziekten in moeten melden. Op de website van de Europese Commissie worden op basis van in ADIS gemelde uitbraken overzichten gepubliceerd¹.

IV.3 Regeling diergeneesmiddelen

POV en LTO vragen waarom in artikel 10a.2 van de Regeling diergeneesmiddelen maar voor vier ziekten een erkenning nodig is om er mee te werken, terwijl er op de lijst van aangewezen ziekten veel meer ziekten staan.

Reactie: Artikel 16 van de diergezondheidsverordening eist dat alle laboratoria passende biobeveiligings-, bioveiligheids- en biologische-inperkingsmaatregelen nemen om te voorkomen dat de ziekteverwekkers ontsnappen. Ook moeten laboratoria zorgen dat de verplaatsing van ziekteverwekkers tussen laboratoria of andere voorzieningen geen risico inhoudt op verspreiding van in de lijst opgenomen ziekten en nieuwe ziekten. Deze eisen gelden voor alle laboratoria die werken met ziekteverwekkers voor dieren. De eis voor erkenning van laboratoria alvorens zij met bepaalde ziekteverwekkers mogen werken, zoals opgenomen in hoofdstuk 10a van de Regeling diergeneesmiddelen (inmiddels: hoofdstuk 5a van de Regeling diergeneesmiddelen 2022), is nationaal aanvullende regelgeving. Deze erkenning vooraf is een zwaardere eis dan de geldende Europese eisen en is beperkt tot die ziekteverwekkers waarvan de gevolgen van besmetting erg groot zijn. Daarbij is aangesloten bij dezelfde ziekteverwekkers waarvoor ook voor 21 april 2021 in de toen van toepassing zijnde regelgeving reeds een verplichting tot het aanvragen van een erkenning bestond.

IV.4 Regeling houders van dieren

Vaccinatie

---

¹ https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/animal-disease-information-system-adis_en

In hoofdstuk 3b van de Regeling houders van dieren is geregeld dat het vaccineren tegen bepaalde ziekten verboden is. POV en LTO vragen waarom in dat hoofdstuk niet een uitzondering is opgenomen om noodvaccinatie ten tijde van een uitbraak mogelijk te maken.

Reactie: er is niet voor gekozen om die uitzondering reeds in de regelgeving op te nemen. Een uitbraak van een ziekte waarvoor noodvaccinatie ingezet kan worden is een uitzonderlijke situatie. Of noodvaccinatie ingezet zal worden bij een uitbraak hangt van de kenmerken van de betreffende uitbraak af. Indien besloten wordt tot inzet van noodvaccinatie zal op dat moment op grond van artikel 5.4 van de Wet dieren direct een uitzondering op het vaccinatieverbod geregeld worden.

De diergezondheidsverordening biedt in artikel 69, onder voorwaarden, de mogelijkheid om vaccinatie in te zetten bij de bestrijding van ziekten. Bij een uitbraak van MKZ, KVP en de ziekte van Aujeszky is het beleid om in een straal rondom nieuwe uitbraken noodvaccinaties uit te voeren. De te volgen vaccinatiestrategie wordt 'vaccinatie voor het leven' genoemd, waarbij de gevaccineerde dieren gedurende de normale productiecycclus op het bedrijf blijven en niet vroegtijdig worden gedood. Op die wijze kan het doden van gezonde, niet-besmette dieren zoveel mogelijk te voorkomen.

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) pleit voor meer vaccinatiemogelijkheden in overleg met de sector ter voorkoming of bestrijding van calamiteiten. De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen (de motie De Groot en Van Campen (Kamerstukken II 2020/21, 35 398, nr. 14)) waarin de regering verzocht wordt zich samen met de sector in te zetten voor preventieve vaccinatie als onderdeel van het diergezondheidsinstrumentarium, inclusief de handelsaspecten daarvan.

Reactie: verwezen wordt naar de brief van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan de Tweede Kamer van 21 juli 2021, waarin hij ingaat op de uitvoering van die motie².

Identificatie en registratie van dieren

Begripsbepalingen diersoorten

Er zijn verschillende vragen gesteld over de definities van diersoorten.

Algemene reactie: In artikel 4 van de diergezondheidsverordening (verordening (EU) nr. 2016/429) en artikel 2 van verordening (EU) nr. 2019/2035 zijn de definities van de verschillende diercategorieën en diersoorten opgenomen. Het is niet mogelijk om nationaal van deze definities af te wijken.

Registratieplicht bepaalde vervoerders

Door Dibevo is opgemerkt dat uit de tekst van de regeling niet duidelijk blijkt om welke registratieplicht het gaat in artikel 4.9 van de Regeling houders van dieren.

Reactie: In dit artikel wordt verwezen naar artikel 87 van de diergezondheidsverordening. Uit dit artikel blijkt om welke vervoerders het gaat.

Aanbrengen identificatiemiddelen en merken

---

²

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z13939&did=2021D29743

De Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD) geeft aan dat op basis van artikel 5b.13 van de Regeling houders van dieren af te leiden is dat dierenartsen geen identificatiemiddelen voorhanden mogen hebben. Dit is naar het oordeel van de KNMvD geen wenselijke ontwikkeling.

Reactie: Volgens artikel 4, onderdeel 24, van de diergezondheidsverordening vallen dierenartsen niet onder het begrip 'exploitant'. Met de wijzigingsregeling die op 1 november 2021 (regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 15 oktober 2021, nr. WJZ/ 21247520 tot wijziging van vier ministeriële regelingen in verband met het verbeteren van de identificatie en registratie van honden en het registreren van chippers, Stcrt. 43915) in werking trad, zijn regels van kracht geworden voor het leveren en gebruiken van injecteerbare transponders met de Nederlandse landencode (528). Daarmee is het nog steeds mogelijk dat dierenartsen injecteerbare transponders voorhanden hebben (artikel 5b.8, tweede lid, onderdeel a, van de Regeling houders van dieren).

Vee & Logistiek Nederland, de Ketenorganisatie Schapenhouderij en de Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie merken op dat in artikel 5b.14 van de Regeling houders van dieren is opgenomen dat het vervangen van identificatiemiddelen zonder de Nederlandse landencode alleen onder toezicht van de NVWA is toegestaan.

Reactie: Het betreffende artikel is aangepast in de reeds gepubliceerde versie van de regeling. Dit betreft artikel 5b.14 vierde lid, van de Regeling houders van dieren, welke alleen van toepassing is bij het vervangen van identificatiemiddelen na binnenkomst in de Unie.

De Ketenorganisatie Schapenhouderij en de Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie merken ten aanzien van artikel 5b.14, vijfde lid, van de Regeling houders van dieren, tevens op dat is opgenomen dat de minister een exploitant de bevoegdheid tot het aanbrengen van identificatiemiddelen, slachtmerken of gebruiksmarken, of het vervangen daarvan kan ontzeggen. Uit het artikel blijkt niet hoe de exploitant deze bevoegdheid terug kan krijgen.

Reactie: Het betreffende artikel betreft een voorzetting van de regelgeving die voor 21 april 2021 van toepassing was. Wanneer een exploitant op dit gebied in gebreke blijft, dan is het aan de bevoegde autoriteit om te bepalen welke maatregelen noodzakelijk zijn.

Regels identificatiemiddelen en merken voor diersoorten

De Ketenorganisatie Schapenhouderij en de Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie merken, naar aanleiding van artikel 5b.23 van de Regeling houders van dieren, op dat het gebruikelijk is dat exploitanten op het blanco deel van het identificatiemiddel eigen kenmerken zetten.

Reactie: Deze praktijk kan worden voortgezet onder de huidige regelgeving op voorwaarde dat het identificatiemiddel niet wordt beschadigd en waarbij de leesbaarheid van de verplichte gegevens niet wordt beperkt.

Met dit artikel is de bestaande werkwijze waarbij de exploitant een eigen kenmerk kan aanbrengen op het blanco deel van het conventionele oormerk voortgezet. Dit op voorwaarde dat de merken nog wel aan de daaraan op Europees niveau gestelde eisen voldoen.

Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie merkt op dat uit artikel 5b.23 en artikel 5b.24 niet duidelijk blijkt of schapen en geiten geïdentificeerd mogen

worden met een tatoeage in combinatie met een bolus of een injecteerbare transponder.

Reactie: Artikel 45, eerste lid, onderdeel a, en artikel 48 van verordening (EU) nr. 2019/2035 zijn gewijzigd bij gedelegeerde Verordening (EU) nr. 2021/2168 van de Commissie van 21 september 2021 tot wijziging van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 2019/2035 tot aanvulling van Verordening (EU) 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft regels voor inrichtingen waar landdieren worden gehouden en broederijen, alsmede voor de traceerbaarheid van bepaalde gehouden landdieren en broedeieren (PbEU L 438). Deze wijziging zal nog verwerkt worden in de Regeling houders van dieren en kan van invloed zijn op het gebruik van tatoeages bij schapen en geiten. Mocht dit tot wijzigingen leiden, dan wordt de sector hierover geïnformeerd.

Regels over het doorgeven van gegevens aan het geautomatiseerde gegevensbestand

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) geeft aan dat het wenselijk is dat het ras van runderen kan worden vastgelegd in I&R in plaats van de haarkleur. Dit in verband met stamboekgegevens en regelgeving omtrent zeldzame rassen.

Reactie: Bij de registratie van een geboorte van een rund is inderdaad het registreren van de haarkleur verplicht. Dit is voorzetting van de regelgeving die van toepassing was voor 21 april 2021 (Regeling identificatie en registratie van dieren).

In het kader van regelgeving omtrent zeldzame rassen (artikel 2.14.2, eerste lid, van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies) is er een andere mogelijkheid, namelijk het registreren van vlaggen met het betreffende ras, om dit kenbaar te maken in de I&R database.

De NMV vraagt zich af of de werkwijze rondom het registreren van doodgeboren kalveren werkt.

Reactie: De implementatie van de diergezondheidsverordening en de daarop volgende wijzigingen in nationale regelgeving veroorzaken geen wijzigingen in dit proces. De houder van de dieren is verantwoordelijk voor het juist melden van de doodgeboren kalveren.

Daarnaast vraagt de NMV zich op basis van artikel 5b.50 en 5b.51 van de Regeling houders van dieren af op welke wijze houders I&R gebeurtenissen kunnen registreren, herstellen en intrekken.

Reactie: In de regelgeving (artikel 5b.50 en artikel 5b.51, tweede lid van de Regeling houders van dieren) is opgenomen dat dit gebeurt met gebruikmaking van een middel dat daartoe door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit beschikbaar is gesteld. Dit zijn dezelfde meldkanalen die voor 21 april 2021 beschikbaar waren. De wijze waarop houders I&R registraties moeten doorgeven verandert dus niet.

De Ketenorganisatie Schapenhouderij en LTO vragen naar aanleiding van artikel 5b.56 van de Regeling houders van dieren hoe het zit met de registratietermijn van ooien met jonge lammeren die worden uitgeschaard.

Reactie: Op basis van artikel 124, tweede lid, van de diergezondheidsverordening is het uitsluitend toegestaan om dieren te verplaatsen als zij voldoen aan de identificatie- en registratievoorschriften. Jonge lammeren moeten dus inderdaad geïdentificeerd worden voordat zij vanaf de inrichting van geboorte worden

verplaatst. Een verplaatsing over de openbare weg wordt gezien als een verplaatsing buiten de inrichting.

Paardachtigen

De Sectorraad paarden en de LTO vragen zich af hoe het zit met de identificatie van paarden van voor 1 juli 2009.

Reactie: Paardachtigen die voor 21 april 2021 overeenkomstig verordening (EU) nr. 2015/262 zijn geïdentificeerd worden geacht conform de diergezondheidsverordening te zijn geïdentificeerd. Daaronder kunnen dus ook paardachtigen vallen die geen transponder hebben, op voorwaarde dat die paardachtigen voldoen aan de eisen gesteld in artikel 43, eerste lid van verordening (EU) nr. 2015/262 (o.a. vereiste paspoort met schets). Deze dieren hoeven met terugwerkende kracht niet alsnog worden gechipt.

Voorts spreken de Sectorraad paarden en LTO hun bezorgdheid uit over de implementatie van de nieuwe verplichtingen voor het registreren van inrichtingen waar paarden worden gehouden.

Reactie: De Minister van LNV is zich ervan bewust dat er veel op de sector af komt. In samenwerking met alle betrokkenen, inclusief de Sectorraad paarden, is gewerkt aan een goede communicatie over de nieuwe verplichtingen. Te zien is dat de sector volop bezig is om te voldoen aan de nieuwe eisen en er zal dan ook aandacht zijn voor de implementatiefase.

NMV stelt enkele vragen over hoe paarden geregistreerd moeten worden in specifieke situaties en het eigenaarschap van dieren.

Reactie: In de Verordening (EU) 2016/429 is de verantwoordelijkheid neergelegd voor de identificatie en registratie van paardachtigen bij de exploitant. In artikel 3, eerste lid, van verordening (EU) 2021/963 staat verder: "De exploitant van een paardachtige die niet de eigenaar of een van de eigenaars van de paardachtige is, handelt overeenkomstig de regels van deze verordening namens en in overleg met de eigenaar of een vertegenwoordiger van de eigenaars van de paardachtige." De exploitant van een dier is degene die verantwoordelijk is voor het dier. Dit kan de eigenaar zijn, maar dit hoeft niet.

Tot slot zijn er opmerkingen gemaakt over de communicatie met betrekking tot de nieuwe regels.

Reactie: Er is op verschillende manieren gecommuniceerd over de implementatie van I&R voor paardachtigen. Hierbij is ook aandacht voor de verschillende situaties. Wanneer er nog vragen zijn over een specifieke situatie, dan kan hierover met RVO contact worden opgenomen.

Overige

LTO vraagt zich af of de duiding van pluimvee onderdelen in artikel 5a.1 van de Regeling houders van dieren beter kan.

Reactie: In dit artikel zijn de beschrijvingen van de voormalige Regeling identificatie en registratie overgenomen. Er heeft dus geen inhoudelijke wijziging plaatsgevonden.

LTO is positief over het feit dat in Nederland alle schapen en geiten geïdentificeerd moeten worden met twee identificatiemiddelen met daarop het individuele diernummer. LTO wil ervoor pleiten om dit ook op Europees niveau nadrukkelijker in te zetten om de traceerbaarheid van de dieren te verbeteren.

Reactie: Nederland heeft zijn standpunt duidelijk gemaakt bij de Europese Commissie, maar dit heeft niet tot een Europese verplichting geleid op dit punt.

LTO merkt op dat de termijn voor doodgeboorten van kalveren, zoals opgenomen in artikel 5b.45 van de Regeling houders van dieren niet in overeenstemming is met de Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's .

Reactie: Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's is per 21 april 2021 ingetrokken. De termijnen met betrekking tot doodgeboorten in de Regeling houders van dieren zijn overgenomen uit de voormalige Regeling identificatie en registratie van dieren.

LTO merkt op dat de extra verplichtingen voor melkgeitenhouderijen een extra administratieve last zijn en pleit ervoor om hier rekening mee te houden.

Reactie: Anders dan LTO stelt, gaat het hier om een voortzetting van de regelgeving die voor 21 april 2021 van toepassing was. Er is dus geen sprake van extra verplichtingen.

LTO heeft vragen over de formulering van aangewezen portalen in het kader van I&R pluimvee. Voorheen was sprake van aangewezen databanken.

Reactie: De overgang van aangewezen databanken naar aangewezen portalen is in 2019 geregeld (Stcrt. 2019, 61285), onder de oude regelgeving op grond van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. In de nieuwe regels is dit voortgezet. In de toelichting daarbij is destijds vermeld: "In de praktijk fungeren de aangewezen databanken voor gevogelte en varkens als een elektronisch portaal. De betreffende portalen melden de gegevens die zij verzamelen in het kader van de identificatie en registratie aan de minister. Zij geven deze gegevens één-op-één door aan RVO.nl, die namens de minister de daadwerkelijke databank in beheer heeft. Het is wenselijk om, in het licht van de eisen die de OCR stelt aan de uitvoering van 'andere officiële activiteiten', duidelijk te maken dat het beheer van deze gegevens ter uitvoering van Europese regelgeving door de overheid zelf plaatsvindt en niet door een private instantie. Daarom is de regeling aangepast: waar ten aanzien van de gegevens over varkens en gevogelte eerst over databanken werd gesproken, wordt nu over elektronische portalen gesproken. Voor de praktijk heeft deze wijziging geen gevolgen."

Tot slot heeft LTO een opmerking geplaatst over het belang van de tarieven in het kader van I&R.

Reactie: De tarieven van de toenmalige Regeling identificatie en registratie van dieren zijn overgezet naar de Regeling tarieven identificatie en registratie Wet dieren.

KleindierNed vraagt om een eenduidig gebruik van begrippen. Daarnaast geeft KleindierNed aan dat de vertaling van 'captive birds' naar 'in gevangenschap gehouden vogels' kan zorgen voor een negatieve connotatie.

Reactie: In de nationale regelgeving is waar mogelijk aangesloten bij de begrippen uit de officiële Nederlandstalige tekst van de diergezondheidsverordening. Die begrippen zijn een gegeven. In enkele nationale bepalingen worden aanvullende begrippen opgenomen in het kader van nationale regelgeving. Deze zijn overgenomen uit de voormalige nationale regelgeving onder de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren.

Het Platform voor de kleinschalige schapen- en geitenhouders (KSG) geeft aan blij te zijn dat de optie voor het vervangen van identificatiemiddelen na verlies bij schapen en geiten is behouden. Daarnaast wordt gemeld dat de registratie van het verplaatsen van dieren over 1 km over de openbare weg van en naar hetzelfde UBN weinig toegevoegde waarde heeft.

Reactie: Verplaatsingen binnen een inrichting hoeven inderdaad niet geregistreerd te worden. Wanneer dieren echter over de openbare weg verplaatst worden, dan moet wel aan de identificatie en registratie voorwaarden zijn voldaan omdat de dieren de inrichting dan verlaten (artikel 124, tweede lid, van de diergezondheidsverordening).

Het Nederlandse Stamboek voor IJslandse Paarden (NSIJP) heeft als algemene opmerking dat er problemen zijn met de leesbaarheid van de Regeling.

Reactie: Deze opmerking van het NSIJP is algemeen van aard. Waar door het NSIJP in de internetconsultatie specifiek is aangegeven dat een artikel niet leesbaar of onduidelijk is, is op die opmerking ingegaan. In het algemeen wordt opgemerkt dat sprake is van veel Europese regelgeving. Bij het opstellen van de regeling is zoveel als mogelijk geprobeerd aan te geven waar in aanvulling op Europese regelgeving regels worden gesteld.

Op meerdere plaatsen geeft de NSIJP aan dat er onduidelijkheid bestaat rond de verschillende rollen die de fokker, eigenaar, houder van het paard en houder van de locatie hebben.

Reactie: In de Regeling houders van dieren wordt dat inderdaad niet verder uitgewerkt. Dat komt doordat de diergezondheidsverordening dit regelt. Daarin is een exploitant (houder) gedefinieerd als "(...) iedere natuurlijke of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor dieren of producten, ook als dat voor beperkte duur is, met uitzondering van houders van een gezelschapsdier en dierenartsen". Voor de duidelijkheid: onder "gezelschapsdier" wordt niet een paardachtige begrepen. Het is op die exploitanten van paarden of op locaties waar paarden worden gehouden waar de regelgeving op van toepassing is. Dat de exploitant van een paard ook de fokker en/of eigenaar kan zijn, is voor deze regelgeving niet relevant. Dat geldt ook voor de exploitant van een locatie waar paarden worden gehouden. Deze kan ook de exploitant van het paard zijn en/of de fokker en/of eigenaar. Het is dus niet tot de eigenaar of de fokker van het paard, of welke andere verhoudingen er tussen paard en mens (trainer, verzorger etc.) bestaan, waarop de regelgeving zich richt, maar er worden verplichtingen opgelegd aan de exploitant van het paard en op de exploitant van de locatie waar paarden worden gehouden.

Per verplichting wordt aangegeven op wie deze rust. Zo is het de exploitant van het paard die er onder meer voor moet zorgen dat het paard een chip geplaatst krijgt en moet hij/zij een paspoort aanvragen. De exploitant van de locatie moet onder meer de gegevens van de locatie doorgeven en een lokale administratie bijhouden.

De NSIJP heeft vervolgens vragen bij de mogelijkheden die de overheid heeft om te controleren of een paard gewoonlijk op een inrichting wordt gehouden.

Reactie: Artikel 102 van de diergezondheidsverordening regelt welke gegevens de exploitant van de inrichting bij dient te houden. Onderdeel van die gegevens zijn de verplaatsingen en de data van die verplaatsingen. Deze verplichting maakt onderdeel uit van het stelsel van de Wet dieren, dat voorziet in een bevoegdheid om toezicht te houden op de naleving van deze regel.

De NSIJP vraagt ook waarom geen gebruik wordt gemaakt van de vrijstellingsmogelijkheden die artikel 102 lid 2 van de diergezondheidsverordening biedt.

Reactie: De voorwaarde die het tweede lid van artikel 102 van de diergezondheidsverordening stelt aan inrichtingen om in aanmerking te komen voor vrijstellingen is dat deze een gering risico vormen voor de verspreiding van zeer besmettelijke ziekten. Daarvan is in de reguliere paardenhouderij geen sprake en daarom komt deze niet in aanmerking voor vrijstellingen.

De NSIJP wijst op het ontbreken van de Regeling identificatie en registratie van dieren in de aanhef van de wijzigingsregeling.

Reactie: Vermoedelijk bedoelt de NSIJP hier het opschrift van de regeling. Dat is een correcte constatering. Het opschrift wordt beperkt gehouden. Het gaat hier om een beperkte technische wijziging van de Regeling identificatie en registratie waardoor vermelding in het opschrift niet nodig werd geacht. Het ontbreken daarvan doet geen afbreuk aan de geldigheid van de regeling.

De NSIJP maakt verder opmerkingen over uitzonderingen voor de verplaatsingen van paarden naar onder meer sportieve of culturele doelstellingen in andere lidstaten.

Reactie: Gewezen wordt op artikel 4 van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/2035 en artikel 46 van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/688.

De NSIJP verzoekt om bepaalde paardenhouderijen uit te zonderen van bepaalde documentatieverplichtingen ziet op de bevoegdheid die de Europese Commissie op grond van artikel 107 van de DGV heeft om uitvoeringshandelingen vast te stellen waarin lidstaten bepaalde inrichtingen en exploitanten vrij kunnen stellen van documentatievoorschriften.

Reactie: Deze uitvoeringshandeling is nog niet gereed. Het ligt bovendien in de lijn van de verwachting dat paarden geen onderdeel zullen uitmaken van de mogelijkheden om locaties en diersoorten in bepaalde gevallen uit te zonderen van de genoemde verplichtingen omdat de wijze waarop paarden gehouden worden dit niet toelaat. De epidemiologische risico's voor het verspreiden van ernstige paardenziekten zijn daarvoor te groot.

De NSIJP maakt opmerkingen over het bewaren van het paspoort.

Reactie: Gewezen wordt op artikel 66, eerste lid, van verordening (EU) 2019/2035 waarin staat dat exploitanten van paardachtigen, behoudens het tweede lid, ervoor moeten zorgen dat het paard te allen tijde vergezeld gaat van het paspoort.

Vervolgens stelt de NSIJP de vraag waarom er binnen drie dagen na een tijdelijke verplaatsing in de lokale administratie gegevens moeten worden opgenomen en daar geen langere termijn van zeven dagen voor wordt gegeven als in artikel 5b.64 van de Regeling houders van dieren wordt gesteld.

Reactie: Bij een vastgestelde ernstige paardenziekte moet het zo snel mogelijk in een bepaald gebied duidelijk worden welke paarden daar (niet) staan en waar ze vandaan komen. Dat kan alleen maar als zo snel mogelijk deze gegevens in de lokale administratie worden opgenomen. Dat verschaft de bestrijders van de paardenziekte de gewenste duidelijkheid. Dat geldt ook voor de termijn die is

gesteld voor het noteren van de datum van de natuurlijke dood, het verlies of de slacht in de inrichting. Ook dat dient zo snel mogelijk te gebeuren.

Tot slot is er een opmerking gemaakt over het uitwisselen van I&R rund gegevens.

Reactie: De implementatie van de diergezondheidsverordening en de wijzigingen in de nationale regelgeving hebben geen invloed op de bestaande processen voor gegevensuitwisseling.

Bijeenbrengen van dieren

Vee & Logistiek Nederland en Ketenorganisatie Schapenhouderij geven ten aanzien van artikel 5c.1, eerste lid, van de Regeling houders van dieren aan dat het goed is dat dieren wegens onvoorziene omstandigheden binnen 21 dagen naar het slachthuis mogen worden verplaatst. Zij vragen te bewaken dat de invulling van deze uitzondering bij de NVWA ook praktisch werkbaar is.

Reactie: Via een ontheffing op grond van artikel 10.1 van de Wet dieren kan een dier binnen 21 dagen residentieperiode alsnog worden afgevoerd naar het slachthuis. Een dergelijke ontheffing zal de Minister van LNV alleen in uitzonderlijke gevallen, wanneer dat bijvoorbeeld nodig is in het belang van de bescherming van het dierenwelzijn, verlenen.

Vee & Logistiek Nederland uit de wens om biggen te mogen bijladen als een bedrijf meerdere locaties heeft.

Reactie: Het toegelaten aantal inrichtingen dat aangedaan mag worden om varkens te laden, zoals aangegeven in artikel 5c.2 van de Regeling houders van dieren, is gelijk gebleven ten opzichte van de regelgeving die voor 21 april 2021 van toepassing was onder de toenmalige Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en de daarop gebaseerde Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoonosen en TSE's . Met het oog op het voorkomen van de verspreiding van dierziekten is hier geen verandering in aangebracht. Zoals ook al in de toelichting bij het Besluit diergezondheid is aangegeven, is er het voornemen om hierover in gesprek te gaan met betrokken partijen.

Saveetra vraagt of bij de verzameling van varkens de tussenstap van het verzamelcentrum mogelijk blijft.

Reactie: Dit is het geval. Varkens die bestemd zijn voor een slachthuis mogen ingevolge artikel 5c.9 van de Regeling houders van dieren één keer verzameld worden op een verzamelcentrum. Artikel 5c.2 van die regeling ziet alleen op het aantal inrichtingen van waaruit slachtvarkens op dezelfde vervoerseenheid mogen worden opgeladen. Deze inrichtingen zijn geen verzamelcentrum. Het is derhalve wel mogelijk om vanaf verschillende inrichtingen varkens aan te voeren op een verzamelcentrum en vanaf daar te vervoeren naar een slachthuis.

Vee & Logistiek Nederland geeft aan dat het lossen op meerdere adressen (artikel 5c.7 van de Regeling houders van dieren) voorheen mogelijk was als voldaan werd aan een kwaliteitssysteem. Ook wordt door Vee & Logistiek Nederland, Saveetra en één van de individuele reacties gewezen op het feit dat de nationale regelgeving hier strenger is dan de Europese regelgeving. Vee & Logistiek Nederland geeft hierbij aan dat een consequentie van dit verbod zou kunnen zijn dat dieren uit Nederland eerst naar een andere lidstaat getransporteerd worden, om vervolgens te importeren zodat lossen op meerdere adressen wel mogelijk is.

Reactie: De diergezondheidsverordening en de daarop gebaseerde regelgeving voorzien voor het overgrote deel in regels over intracommunautair handelsverkeer. Ook biedt die verordening op grond van artikel 269 lidstaten de ruimte om, onder voorwaarden, nationaal aanvullende regels te stellen. Het lossen op meerdere adressen, bedoeld in artikel 5c.7 van de Regeling houders van dieren is een aanvullende nationale regel voor het verplaatsen van dieren in Nederland. De oude regelgeving is hier gecontinueerd vanwege de vele vervoersbewegingen, en daarmee het grote aantal contacten tussen bedrijven, die in Nederland plaatsvinden. Eén element van de oude regelgeving is niet gecontinueerd, namelijk de uitzondering die bestond op de hoofdregel wanneer een bedrijf deelnam aan een erkend kwaliteitssysteem. Dit omdat er onder de oude regelgeving in de praktijk geen erkende kwaliteitssystemen bestonden. Niet wordt verwacht dat het niet mogen lossen op meerdere adressen zal leiden tot extra vervoersbewegingen naar en vanuit andere lidstaten, omdat dit in veel gevallen ook tot extra kosten zal leiden.

In het geval er sprake is van een intracommunautaire verplaatsing van dieren, wordt artikel 126, tweede lid, van de diergezondheidsverordening vooralsnog door de Europese Commissie aldus geïnterpreteerd dat die dieren gelost kunnen worden op meerdere adressen in de lidstaat van bestemming. De Europese Commissie beziet hoe het artikel in de praktijk uitwerkt. Het is derhalve mogelijk dat in de toekomst ook het lossen op meerdere adressen van dieren vanuit andere lidstaten niet meer mogelijk is.

Saveetra geeft ook een probleem met het lossen van de voor- en achterwagen aan, als de voorwagen vol zit en de achterwagen gelost moet worden. Daarbij geeft Saveetra aan dat een mogelijkheid zou kunnen zijn om een trekkend voertuig van de houder te gebruiken om de achterwagen te lossen.

Reactie: Dit is een mogelijkheid, of het vervoer moet zo ingericht zijn dat de voorwagen als eerste wordt gelost. Deze wordt dan gereinigd en ontsmet en mag bij het lossen van de achterwagen op het volgende bedrijfsterrein komen.

Vee & Logistiek Nederland en NKC Ewijk bepleiten ook voor het behoud van het kunnen bijladen van runderen op een verzamelcentrum voor nationaal vervoer.

Reactie: Dit bijladen is niet toegestaan op grond van de Europese regelgeving. Artikel 133 van de diergezondheidsverordening geeft namelijk aan dat slechts éénmaal op een vervoermiddel verzameld mag worden, waarbij het verzamelen het bijeen brengen van dieren van meerdere inrichtingen van oorsprong betreft. Een verzamelcentrum is geen inrichting van oorsprong, waardoor bijladen vanaf een verzamelcentrum niet mogelijk is. Nederland mag hier niet van afwijken.

Zowel Saveetra, LTO als CRV geven aan dat bij een juiste uitvoering van artikel 5c.7 van de Regeling houders van dieren in geval van een tentoonstelling de ongewenste situatie ontstaat dat dieren van verschillende bedrijven worden verzameld op één voertuig en gelost worden bij een tentoonstelling en vervolgens met meerdere voertuigen weer naar de inrichting van oorsprong gebracht moeten worden, aangezien één vervoerseenheden maar op één adres mag lossen. De wens wordt uitgesproken om een uitzondering te maken op de regel van artikel 5c.7 van de Regeling houders van dieren voor het verplaatsen van dieren vanaf een tentoonstelling.

Reactie: Deze bepaling betreft een voortzetting van de regelgeving die voor 21 april 2021 van toepassing was (de Regeling preventie). De situatie is derhalve niet gewijzigd. Het is ongewenst om hier een uitzondering op te maken, gelet op het

feit dat ook in deze situatie meerdere inrichtingen worden aangedaan en een adequate reiniging en ontsmetting niet mogelijk is als er nog dieren op het transportmiddel staan.

POV, LTO en NKC Ewijk geven ten aanzien van artikel 5c.8 van de Regeling houders van dieren aan dat het onwenselijk is de periode waarin verzameld mag worden voor alle dieren gelijk te stellen en maximaal zes dagen te laten zijn. Voor een aantal dieren is deze blokperiode veel langer geworden. POV en LTO geven als argumenten voor een kortere blokperiode, dat er door een langere verzamelperiode een toename is van het aantal dierstromen en diercontacten en dat het verzamelcentrum minder frequent wordt gereinigd en ontsmet. Ook is het dierenwelzijn in het geding bij kalveren in verband met de veel langere verzamelperiode, die gepaard gaat met meer stress bij de dieren.

Reactie: De periode waarin verzameld kan worden is omwille van uniformiteit en handhaafbaarheid voor alle categorieën dieren gelijkgesteld op maximaal 6 dagen. Hiermee is aansluiting gezocht bij de maximale periode voor verzamelen die op basis van de diergezondheidsverordening in algemene zin voor hoefdieren en pluimvee is vastgesteld (artikel 43 van verordening (EU) nr. 2020/688). Ook in de nationale regelgeving gaat het om een maximale periode. Dat betekent dat een blokperiode dus ook korter mag duren en bestaande praktijken, waarbij blokperiodes korter zijn, dus gewoon doorgang kunnen blijven vinden. Dieren die in één blok worden aangevoerd hebben dezelfde gezondheidsstatus en dienen conform de wettelijke vereisten voor verzorging te worden opgevangen en te worden verzorgd. De lengte van het blok mag geen negatieve invloed hebben op dierenwelzijn en de bestaande regels die zien dierenwelzijn zijn ook van toepassing op het verzamelen van dieren.

Vee & Logistiek Nederland wijst ten aanzien van artikel 5c.10 van de Regeling houders van dieren op het feit dat de nationale regelgeving afwijkt van de Europese regelgeving, met mogelijk gevolgen voor meer onnodige dierstromen naar andere lidstaten, om het maximaal aantal verzamelingen te ontwijken. Reactie: Met betrekking tot dit laatste wordt verwezen naar de reactie hierboven op dit argument bij artikel 5c.7 van de Regeling houders van dieren ten aanzien van het lossen van de dieren op meerdere adressen. Wederom geldt voor dit artikel dat er geen wijzigingen zijn ten opzichte van de oude regelgeving (de toenmalige Regeling preventie) voor wat betreft het aantal verzamelingen. Wel zijn de categorieën runderen gewijzigd, waarbij aansluiting is gezocht bij de categorie-indeling zoals die in de Europese wetgeving wordt gehanteerd. Er is daarom nu alleen nog onderscheid gemaakt tussen runderen bestemd voor de slacht en dieren die niet bestemd zijn voor de slacht. Daarbij is het nog wel toegestaan, net als onder de toenmalige Regeling preventie, dat runderen tot 12 weken, twee keer worden verzameld op een verzamelcentrum. Bij het verzamelen van die dieren wordt pas op het verzamelcentrum besloten wat hun bestemming is.

Reinigen en ontsmetten

Vee & Logistiek Nederland en Mecabo Meat service bv wijzen op diverse praktische uitvoeringsproblemen bij het reinigen en ontsmetten van vervoermiddelen en kritische delen van de vervoermiddelen. En zij geven aan dat bepaalde eisen aan de eenvoudige wasplaats niet duidelijk genoeg zijn. LTO zou graag een uitzondering zien op de verplichting voor het hebben van een wasplaats voor niet-professionele houders van kleinere aantallen dieren. Het platform Kleinschalige

schapen en geitenhouders zou graag voor kleinschalige houders de mogelijkheid zien om een mobiele wasplaats te gebruiken. KleindierNED vraagt of de regels voor reinigen en ontsmetten ook zien op vervoerders van ' in gevangenschap gehouden vogels'.

Reactie: Bij sommige eisen voor eenvoudige wasplaatsen is bewust gekozen voor doelvoorschriften om te zorgen dat er in de praktijk ruimte blijft bestaan om op verschillende manieren aan de doelen te voldoen. De praktische problemen waar Vee & Logistiek Nederland op wijst zijn niet op te lossen middels aanpassing van de regelgeving. Het is aan betrokken partijen om hier bijvoorbeeld middels private afspraken of gidsen voor goede praktijken nadere invulling aan te geven. Ten aanzien van de wens voor de uitzondering van niet-professionele houders geldt dat er om die reden al gekozen is voor een grens van 10 of meer evenhoevigen waarboven de plicht geldt. In reactie op de vraag van KleindierNED geldt dat artikel 4 van verordening (EU) nr. 2020/688 ziet op vervoer van alle landdieren, dus ook op ' in gevangenschap gehouden vogels'. Dat artikel geeft aan dat zo spoedig mogelijk na ieder vervoer het vervoermiddel gereinigd en ontsmet moet worden.

KleindierNED stelt dat de regels voor R&O onduidelijk zijn voor in gevangenschap levende vogels.

Reactie: De specifieke uitvoering ten aanzien van R&O is niet in deze regeling opgenomen.

Handel met derde landen van dieren

Met het oog op het uitvoeren van vereiste tests zonder erkend laboratorium zoals aangegeven in artikel 5d.1 van de Regeling houders van dieren verzoeken Vee & Logistiek Nederland, Ketenorganisatie Schapenhouderij en Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie dat ook een laboratorium in een andere lidstaat van de EU dat erkend is voor het uitvoeren van dit onderzoek, dit onderzoek mag uitvoeren.

Reactie: Voor het uitvoeren van diergezondheidsonderzoek moet een laboratorium erkend worden. Dit kan zowel een Nederlands laboratorium zijn als een laboratorium dat is gelegen in een andere lidstaat of derde land dat daartoe een verdrag heeft gesloten met Nederland. In de situatie waarin geen enkel laboratorium is erkend voor bepaald diergezondheidsonderzoek wordt het onderzoek uitgevoerd door WBVR.

Ketenorganisatie Schapenhouderij en Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie vragen wat de procedure is voor de situatie dat ook WBVR dit onderzoek niet kan uitvoeren.

Reactie: In dat geval zal aan het WBVR gevraagd worden om een voorstel aan te dragen voor een gekwalificeerd laboratorium dat dit onderzoek wel kan uitvoeren.

Houden van schapen voor productie

Hoofdstuk 7 van de Regeling houders van dieren ziet op het houden van schapen voor de productie. De Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie merkt over dit hoofdstuk op dat er geen monitoringsvoorschriften ten aanzien van *Brucella melitensis* staan vermeld, in tegenstelling tot de monitoringsvoorschriften voor de ziekte van Aujeszky bij varkens en Brucellose bij runderen.

Reactie: Nederland heeft een ziektevrij status voor *Brucella melitensis* bij runderen en bij schapen en geiten. In verordening (EU) nr. 2020/689 zijn de voorwaarden beschreven op basis waarvan een ziektevrije status wordt toegekend

(hoofdstuk 4, afdeling 1) en deze ziektevrije status kan worden gehandhaafd (hoofdstuk 4, afdeling 2).

Voor de uitvoering van de monitoring op *Brucella melitensis* zijn echter geen specifieke regels nodig zoals voor Brucellose bij runderen of de ziekte van Aujeszky bij varkens. Deze monitoring is namelijk gebaseerd op een jaarlijkse steekproef. De Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) is aangewezen³ als instelling met een laboratorium voor de uitvoering van deze monitoring en organiseert jaarlijks de steekproef. Houders die binnen de steekproef vallen zijn op basis van artikel 3.3 van het Besluit diergezondheid verplicht om mee te werken.

De Ketenorganisatie Schapenhouderij en de Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie geven aan dat in de huidige certificatiesystemen het laboratorium waar de genotypering heeft plaatsgevonden niet wordt vastgelegd, zoals volgens artikel 7c.2 van de Regeling houders van dieren zou moeten. Reactie: Paragraaf 7c.2 van de Regeling houders van dieren is inhoudelijk gelijk gebleven aan de situatie voor 21 april 2011 waarop de toenmalige Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en de daarop gebaseerde Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's (hierna: Regeling preventie) van toepassing waren. Deze bepaling is van belang om een controle te kunnen uitvoeren, indien dit noodzakelijk is. In artikel 7c.2, onderdeel a, van de Regeling houders van dieren staat slechts dat indien een laboratorium genotypering uitvoert, dat laboratorium vermeld dient te worden. Als er geen genotypering is uitgevoerd, kan dit laboratorium derhalve ook niet vermeld worden.

De Ketenorganisatie Schapenhouderij en de Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie vragen ten aanzien van artikel 7c.3 en 7c.4 van de Regeling houders van dieren en de erkenning van houders, als is voldaan aan de eisen van een fokkerijprogramma, de huidige systematiek wordt herzien en hier de sector bij wordt betrokken. Reactie: Wanneer de systematiek wordt herzien, zal dat uiteraard in goed overleg met de sector plaatsvinden.

Houden van pluimvee voor de productie

Mycoplasma spp.

LTO is bezorgd over het feit dat het verbod op aan- of afvoer van niet-gevaccineerde dieren, indien er een besmetting met *Mycoplasma gallisepticum* is geweest in het koppel, is komen te vervallen omdat dit in de AHR al ten algemene geregeld is (artikel 7b.18 tot en met artikel 7b.21 van de Regeling houders van dieren).

Reactie: De verwijzing naar artikel 10 van de diergezondheidsverordening dekt niet alleen de aanvoer van niet-gevaccineerde dieren maar alle acties die kunnen leiden tot besmetting van dieren. De AHR legt een grote verantwoordelijkheid bij de houder of exploitant ten aanzien van diergezondheid. Daarom is er geen reden om dit specifieke artikel ten aanzien van mycoplasma op te nemen.

LTO heeft zorgen over het aantal monsters zoals genoemd in artikel 7b.22 van de Regeling houders van dieren, dat genomen moet worden op basis van de AHR. Dit

---

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2021-35407.html>

is een verzwaring ten aanzien van de oude situatie. LTO vraagt om te bekijken of deze toename proportioneel en noodzakelijk is.

Reactie: Naar aanleiding van deze opmerking is voornoemd artikel gewijzigd in lijn met de hierop toepasselijke regels die voor 21 april 2021 golden in de Regeling preventie.

Newcastle disease

Fidin geeft aan dat de vaccinatie tegen Newcastle Disease voor 18 dagen leeftijd gegeven moet zijn (artikel 7b.28, tweede lid, van de Regeling houders van dieren). Zij zou graag verduidelijkt willen zien dat er dus ook voor dag 0 (in ovo) gevaccineerd mag worden in de toelichting. Daarnaast zou zij graag zien dat in bijlage 12 verduidelijkt wordt op de test die gebruikt wordt om de hoeveelheid antilichamen te testen.

Reactie: Uit artikel 7b.28 van de Regeling houders van dieren volgt dat de dieren uiterlijk 18 dagen nadat de vogels uit het ei zijn gekomen, gevaccineerd moeten zijn. Dit sluit vaccinatie voor het uitkomen (in ovo) niet uit.

In artikel 7b.31 en 7b.32 van de Regeling houders van dieren mist Fidín het doel van de artikelen en stellen zij dat het mogelijk in strijd is met de registratiebeschikking van vaccins.

Reactie: De artikelen 7b.31 en 7b.32 van de Regeling houders van dieren gaan over de momenten waarop bloed genomen moet worden om te controleren op de aanwezigheid van antilichamen. Dit bepaalt niet wat de wijze van vaccinatie moet zijn en de momenten waarop vaccinatie moet plaatsvinden enkel wat de momenten zijn waarop een monster genomen moet worden in het kader van monitoring, aan de hand van het vaccinatieschema. Overigens wordt opgemerkt dat vaccinatie tegen Newcastle disease plaatsvindt volgens het schema dat wordt opgelegd in de registratiebeschikking van het gebruikte vaccin. Het schrijft niets voor over de wijze waarop een vaccin gebruikt moet worden.

Uit de toelichting in de Regeling houders van dieren wordt volgens Fidín onvoldoende duidelijk dat de monsters worden genomen om het bloed te controleren op de aanwezigheid van antilichamen waaruit geconcludeerd kan worden dat de dieren juist gevaccineerd zijn en zodoende voldoende beschermd. Reactie: Dit staat inderdaad niet expliciet in de toelichting, maar het klopt dat de controle op antilichamen wordt gedaan om te controleren of aan de vaccinatieplicht is voldaan en niet om de werkzaamheid van het vaccin te controleren.

GD merkt op bij artikel 7b.31 van de Regeling houders van dieren dat het monitoren van deze groep alleen verplicht is bij verplaatsingen op basis van de oude regelgeving. Daarnaast stelt GD dat het alleen nodig is om op al die momenten te monitoren als de titer bij eerdere testen te laag was. Het voorstel van GD is dan ook om het aantal monitoringsmomenten omlaag te brengen.

Reactie: Dit artikel is een voortzetting van het voorschrift dat terzake gold voor 21 april 2021 (toenmalige Regeling preventie). Het verzoek van de GD betreft dan ook een inhoudelijke wijziging. Dergelijke wijzigingen zullen in een apart traject meegenomen worden, waarbij alle monitoring ten aanzien van pluimveeziekten nagelopen zal worden.

LTO en GD hebben vragen over de verplichte Newcastle disease vaccinatie. De verplichting om leg- en vermeerderingsdieren de verplichting om de laatste

vaccinatie van leg- en vermeerderingsdieren te verrichten met een geïnactiveerde entstof is vervallen.(artikel 7b.28 tot en met artikel 7b.39 van de Regeling houders van dieren).

Reactie: Er is een verplichting tot vaccinatie en een monitoring op naleving. Als de bijsluiters gevolgd wordt, zou dat moeten leiden tot een goede bescherming. Als de bescherming onvoldoende blijkt moet de houder zijn vaccinatiestrategie in overleg met zijn dierenarts aanpassen. Het ligt voor de hand om dan een tweede keer met een geïnactiveerd vaccin te vaccineren en de registratiebeschikking van veel levende vaccins schrijft dit ook voor.

LTO en GD merken op dat er nog onduidelijkheden zijn over de definitie van een koppel bij vleeskuikens en over de verplichte herkomst van bloedmonsters. In de oude regelgeving was de definitie van "koppel" zodanig dat dieren uit verschillende stallen toch samen 1 koppel konden vormen, dat kan nu niet meer. De huidige definitie van een koppel is zodanig dat een koppel altijd verbonden is aan 1 stal of lokaal. In de oude situatie betekende dit dat er uit elke stal 5 monsters genomen konden worden om in totaal op 30 monster uit te komen. Met de nieuwe definitie zou dit betekenen dat uit iedere stal 30 monsters genomen moeten worden, wat leidt tot een enorme toename van het aantal monsters. De pluimveesector verzoekt de huidige situatie voor wat betreft aantallen monsters te handhaven.

Reactie: Terecht is geconstateerd dat het begrip "koppel" in verschillende onderdelen van de Regeling houders van dieren met telkens een andere context (diergeneesmiddelen, dierenwelzijn en monitoring diergezondheid) voorkomt. Het vergt een nader onderzoek om de reikwijdte van alle betrokken bepalingen te bezien en is niet op te lossen door een eenvoudige aanpassing van een definitie. Dit onder meer omdat de betekenis van het begrip "koppel" van belang is voor de handhaving van de betreffende diergezondheidsvoorschriften en nauw samenhangt met de interpretatie van andere onderdelen van een voorschrift zoals de term "stal". Hiervoor is een separate wijziging van de Regeling houders van dieren nodig. Dit zal op korte termijn gebeuren.

LTO en GD zouden graag zien dat de verplichting voor dierenartsen om bij de GD de oorzaak van ziekte bij pluimvee te melden, zoals onder artikel 84, derde lid, van de toenmalige Regeling preventie verplicht, als AI uitgesloten is, te laten bestaan. Het fungeert volgens hen als een early warning voor problemen en dierziekten en is daarom van belang voor de pluimveegezondheid.

Reactie: Er is geen noodzaak om dit als verplichting in de regelgeving op te nemen. Voor andere diersoorten bestaat deze plicht niet en er zijn geen signalen dat daar onvoldoende meldingen binnen komen. Binnen de begeleidingscommissie en de basismonitoring zal het effect van het wegvallen van dit artikel gemonitord worden.

GD merkt bij artikel 7b.33 van de Regeling houders van dieren op dat het moment van monsternamen voor traaggroeiende vleeskuikens later zou moeten zijn.

Reactie: Dit artikel is een voortzetting van het voorschrift dat voor 21 april 2021 van toepassing was (toenmalige Regeling preventie). Deze opmerking zal meegenomen worden in de evaluatie van de monitoring.

GD merkt ten aanzien van artikel 7b.36 van de Regeling houders van dieren op dat het terstond opnieuw vaccineren soms niet gaat, omdat dieren al geslacht zijn of op korte termijn al geslacht worden.

Reactie: Dit artikel is een voortzetting van het voorschrift dat van toepassing was voor 21 april 2021 (toenmalige Regeling preventie). Vanzelfsprekend kunnen dieren die geslacht zijn niet meer gevaccineerd worden, maar dieren die spoedig geslacht worden wel.

LTO vraagt zich af of het Plan van aanpak zoals dat beschreven is voor de vleeskuikens, ook bij de vleeskalkoenen zou kunnen worden toegepast (artikel 7b.38 van de Regeling houders van dieren).

Reactie: Er bestond voor vleeskalkoenen onder de oude regels ook geen verplichting om een plan van aanpak te maken. De artikelen voor vleeskuikens verschilden toen al van het artikel voor vleeskalkoenen. De noodzaak om een aanvullend plan van aanpak de verplichten is nu onvoldoende duidelijk.

LTO merkt over de monitoring van niet zoönotische salmonella's op dat in het eerder vastgestelde Besluit houders van dieren is opgenomen dat de Europese eisen voor deze monitoring ook binnenlands van toepassing zijn:

Ten aanzien van houder van fokdieren is in de huidige regelgeving het moment van monsternamen 'bij aanvang van de productieperiode'. Dit wordt in de nieuwe regelgeving 'tijdens de leg'. De pluimveesector zou de monsternamen graag bij aanvang van de productie doen.

Ten aanzien van de productieperiode van leghennen is er nu geen monsternamen verplicht. Dat wordt 1 x per jaar gedurende de productie. Dit is een verzwaaring ten opzichte van de huidige eisen. De pluimveesector zou deze eis alleen willen verplichten in geval van export.

AVINED geeft aan dat de EU-regelgeving stelt dat bij tegen Salmonelle enteritidis gevaccineerde ouderdieren en leghennen dat omgevingsmonsters moeten worden genomen voor bacteriologisch onderzoek. Van de Gezondheidsdienst voor Dieren is vernomen dat een goede test beschikbaar is voor bloedonderzoek. Omdat de test het onderzoek eenvoudiger en goedkoper maakt, wil de pluimveesector graag deze test kunnen gebruiken.

Reactie: De verordening biedt ruimte om het monsternamemoment te interpreteren als "bij aanvang van de productie". De oude werkwijze kan gehandhaafd blijven. GD zal de aansturing op dit vlak ook gelijk houden. Verplichte monitoring voor legpluimvee zou inderdaad een onnodige verzwaaring betekenen. Artikel 7b.27, eerste lid, van de Regeling houders van dieren regelt dat het onderzoek naar niet-zoönotische salmonella alleen hoeft plaats te vinden bij de soorten pluimvee als bedoeld in bijlage II, deel 2, punt 2, onder 2.2, bij verordening (EU) nr. 2019/2035 voor zover die dieren broedeieren produceren. De eisen in de verordening zijn dus niet van overeenkomstige toepassing verklaard voor gebruikspluimvee (dus ook niet voor leghennen). Leghennen moeten alleen gemonitord worden wanneer zij zelf naar een andere lidstaat verplaatst worden. De eis geldt derhalve op basis van de verordening wel voor opfokhennen die naar een andere lidstaat verplaatst worden.

AVINED merkt nog op ten aanzien van artikel 7b.49, tweede lid, onderdeel c van de Regeling houders van dieren dat een koppel geen nummer heeft en dat dit dus niet geregistreerd kan worden.

Reactie: Dit artikel is een voortzetting van het voorschrift dat van toepassing was voor 21 april 2021 (toenmalige Regeling preventie). Dit betekent dat in het kader van de monitoring op salmonella het nummer van een koppel ook geregistreerd moest worden.

Tentoonstellingen en keuren van runderen, schapen en geiten

De Ketenorganisatie Schapenhouderij en de Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie wijzen met het oog op artikel 8a.2 van de Regeling houders van dieren op het feit dat voor aanhangers onder de 750 kg geen apart kentekenbewijs nodig is.

Reactie: Aan- en afvoer van schapen naar tentoonstellingen met dergelijke aanhangers is een gangbare praktijk en dergelijke aanhangers zijn daar ook voor geschikt. Deze regelgeving is ten opzichte van de oude regelgeving niet veranderd.

De Ketenorganisatie Schapenhouderij en de Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie geven tevens aan dat tentoonstellingen ook zijn bedoeld voor mensen van buiten de sector en daarom in belangrijke mate bijdragen aan het contact tussen de sector en deze mensen. Het bezoeken van een tentoonstelling moet dan ook laagdrempelig zijn. Het schoeisel van deze mensen is vaak niet bestand tegen de ontsmettingsmiddelen die benodigd zijn voor de ontsmetting van schoeisel zoals aangegeven in artikel 8a.3, eerste lid, van de Regeling houders van dieren. Zij stellen de vraag of deze voorwaarde bijdraagt aan dierziektepreventie.

Reactie: Het voornoemde artikel is niet veranderd ten opzichte van de oude regels in de Regeling preventie. Er kunnen geen uitzonderingen gelden voor mensen die normaal gesproken niet op een veehouderij komen. Dat onderscheid is bij een evenement zoals een tentoonstelling niet te maken, waardoor er onnodige risico's ten aanzien van dierziekteverspreiding worden gelopen.

Voor de reiniging en ontsmetting van voertuigen die de dieren naar de tentoonstelling hebben gebracht, gold op basis van de toenmalige Regeling preventie, zoals De Ketenorganisatie Schapenhouderij en de Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie aangeven, dat dit niet nodig was als het voertuig op het terrein van de tentoonstelling bleef tot het eind van de tentoonstelling en dezelfde dieren weer meenam. Nederlandse Schapen- en geitenfokkers Organisatie geeft aan dat de bepalingen rondom reiniging en ontsmetting onnodig belastend zijn voor de tentoonstellingen, omdat deze vaak op plaatsen worden gehouden zonder een mogelijkheid tot reiniging en ontsmetting en de bedrijfseigen dieren weer op het vervoermiddel terug naar het bedrijf worden getransporteerd.

Reactie: De uitzondering ten aanzien van de reiniging en ontsmetting van vervoermiddelen die op een tentoonstelling blijven staan, is niet mogelijk vanwege artikel 4 van verordening (EU) nr. 2020/688. Hieruit volgt dat na ieder vervoer een reiniging en ontsmetting moet worden uitgevoerd op het vervoermiddel, dus ook na het vervoer naar een tentoonstelling. Nationale regelgeving kan hier geen uitzonderingen op maken.

In reactie op artikel 5c.7 van de Regeling houders van dieren geven LTO, Saveetra en CRV aan dat de beperking in het aantal losadressen voor de terugkeer van runderen vanaf een keuring of show onnodig belemmerend is en dat een uitzondering op lossen op meer adressen specifiek voor deze situatie geen extra risico zou vormen.

Reactie: De Minister van LNV begrijpt de praktische bezwaren op dit punt. Deze bepaling betreft echter een voortzetting van de regelgeving die vóór 21 april 2021 al van toepassing was (Regeling preventie). De situatie is derhalve niet veranderd.

Ook in het geval van terugkeer van dieren vanaf een tentoonstelling worden meerdere adressen achter elkaar aangedaan, zonder dat adequate reiniging en ontsmetting mogelijk is, omdat er nog dieren op het transportmiddel staan.

Gegevens vervoerder en handelaar sperma

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) vraagt of naast de gevraagde gegevens in het eerste lid van artikel 3a.13 van de Regeling dierlijke producten, ook vastgelegd moet worden welke dieren met welk sperma is geïnsemineerd. Reactie: Dit is niet verplicht. De regels zijn overgenomen uit de oude regelgeving (te weten de Regeling runder-, de Regeling varkens- en de Regeling paardensperma) bedoeld om snelle tracering uit te kunnen voeren als blijkt dat er een besmettelijke dierziekte is uitgebroken. In dat geval moet snel en volledig de contacten tussen bedrijven in kaart worden gebracht. De administratie van vervoerders en handelaars in sperma is daarbij onmisbaar, omdat enerzijds deze mensen dagelijks op verschillende bedrijven komen, maar anderzijds levende dierlijke producten zelf ook de oorzaak van verspreiding van een dierziekte kunnen zijn. Voor tracering is enkel het bedrijfsniveau van belang, niet welke dieren met welk sperma zijn geïnsemineerd.

De Sectorraad paarden en LTO geven aan dat het verschil tussen de registratie en de erkenning van een inrichting die werkt met levende dierlijke producten onvoldoende duidelijk is. Daarnaast wordt gevraagd naar een verduidelijking van de procedure voor een internationale erkenning.

Reactie: In de diergezondheidsverordening is de nationale registratie vereist van alle inrichtingen waar met levende producten van dieren, dus ook van paarden, wordt gewerkt. Tot deze inrichtingen behoren ook zogenaamde embryoteams. Europees is dit een nieuwe eis ten opzichte van de oude diergezondheidsregelgeving, maar nationaal is er voor de meeste inrichtingen niets veranderd ten opzichte van de al bestaande situatie vóór 21 april 2021. Voor inrichtingen waar sperma van paarden wordt gewonnen bestond in de oude regelgeving al een zogenaamd 'lichter regime' voor inrichtingen die uitsluitend voor de Nederlandse markt produceren, waarbij registratie bij de minister een voorwaarde was. De nieuwe Europese eis sluit dus aan bij de bestaande nationale situatie voor inrichtingen waar sperma van paarden wordt gewonnen voor de Nederlandse markt. Voor embryoteams, zoals genoemd in artikel 84 van de diergezondheidsverordening, is de eis tot registratie wel nieuw, deze bestond onder de oude nationale regels nog niet.

Daarnaast moet bij registraties van inrichtingen die werken met levende dierlijke producten, ook de naam van de dierenarts van het centrum of team-dierenarts worden vastgelegd. Dit is nieuw voor alle inrichtingen die werken met levende dierlijke producten.

Het verschil tussen erkenning en registratie is gelegen in het doel waarvoor de levende producten van dieren worden gewonnen of geproduceerd. Op basis van artikel 84 van de diergezondheidsverordening is de hoofdregel dat iedere inrichting geregistreerd moet worden. Als een inrichting waar sperma wordt gewonnen of een embryoteam sperma, eicellen of embryo's wil verhandelen naar andere lidstaten binnen de EU, dan is een erkenning van de inrichting noodzakelijk, volgens artikel 94 van de diergezondheidsverordening. Zonder erkenning kan geen certificering van de levende producten plaatsvinden. Indien uitsluitend levende producten van paarden voor de Nederlandse markt worden gewonnen, geproduceerd of verhandeld, dan volstaat dus een registratie.

Internationale erkenning, dus voor export naar landen buiten de EU, wordt niet geregeld in de diergezondheidsverordening. Het hangt vaak af van het land van bestemming wat de specifieke eisen zijn voor een inrichting waar sperma wordt gewonnen of voor een embryoteam om te kunnen exporteren naar derde landen. Aan de eisen van het derde land van bestemming moet zijn voldaan voor de afgifte van een diergezondheidscertificaat.

Vervoerders

Saveetra geeft aan dat de registratieplicht voor vervoerders uit artikel 87 van de diergezondheidsverordening dubbelop is met de registratieplicht uit de transportverordening (EU nr. 1/2005). Ook geeft Saveetra aan dat eventuele uitzonderingen op de registratieplicht goed onderbouwd moeten worden. Ten aanzien van artikel 4.12 vraagt Saveetra om nadere uitleg van de genoemde termijn van drie dagen waarbinnen vervoerders de gegevens die ze op basis van de verordening moeten vastleggen uiterlijk vastgelegd moeten hebben. Het Nederlands stamboek voor IJslandse paarden geeft aan dat het wenselijk is dat expliciet wordt beschreven dat vervoerders van paarden en pony's door particulieren voor bepaalde activiteiten zoals, maar niet beperkt tot, trainingen, wedstrijden, keuringen, vervoer voor fokkerijdoeleinden etc. uitgezonderd worden van registratie.

Reactie: Vervoerders van dieren moeten zich in de praktijk zowel aan de transportverordening als aan de diergezondheidsverordening houden. Daar waar beide verordeningen vergelijkbare bepalingen kennen zoals de registratieplicht zal de NVWA waar mogelijk zaken in de uitvoering zoveel mogelijk integreren en combineren. Ten aanzien van de uitzonderingen op de registratieplicht moet er, zoals Saveetra meldt, een goede onderbouwing zijn voor dergelijke uitzonderingen. Lidstaten kunnen pas uitzonderingen op de registratie toe gaan staan als de Europese Commissie een uitvoeringsverordening heeft opgesteld met daarin de voorwaarden en criteria voor het regelen van uitzonderingen. Op dit moment is die uitvoeringsverordening er nog niet en kunnen lidstaten dergelijke uitzonderingen dus nog niet regelen. Als die verordening er is zullen eventuele uitzonderingen opgenomen worden in een ministeriele regeling waarbij de uitzonderingen onderbouwd zullen worden. Een concept van die regeling zal te zijner tijd ook geconsulteerd worden. Ten aanzien van de drie dagen termijn geldt dat ten algemene voor vrijwel alle registratieplichten uit de diergezondheidsverordening in de nationale regels een termijn is opgenomen waarbinnen de registratie van de gegevens uitgevoerd moet zijn. Voor de eenduidigheid van de regelgeving is overal waar dit mogelijk is dezelfde termijn van drie dagen aan te houden. Dit is een uiterste termijn, dus als de praktijk is dat gegevens direct bijgehouden worden zoals Saveetra aangeeft in haar reactie, is dat natuurlijk mogelijk.

Diversen

De NMV vraagt wat de procedure is voor melding van ziekteverschijnselen als bedoeld in artikel 3a.3 van de Regeling houders van dieren en vraagt of die procedure niet opgenomen moet worden in de regeling.

Reactie: Deze meldplicht is gebaseerd op artikel 2.12 van de Wet dieren. Uit het derde lid van dat artikel volgt dat de melding gedaan moet worden bij de NVWA. Op de website van de NVWA is te vinden via welke weg de NVWA bereikt kan worden.

De NMV is tevens van mening dat bij afname van materiaal of het nu bloed, melk of iets anders is, de veehouder recht heeft op een verzegeld schaduwmonster dat op een juiste manier wordt bewaard en recht moet geven op een second opinion analyse. Het schaduwmonster moet in elk geval bewaard blijven totdat alle uitslagen bekend zijn. Als een uitslag niet goed was, moeten schaduwmonsters minimaal twaalf weken bewaard blijven. Dit geldt zeker als het gaat over uitslagen die tot ruiming van de veestapel kunnen leiden.

Reactie: De NVWA neemt, als onafhankelijke autoriteit, in bepaalde gevallen monsters ter bevestiging of uitsluiting van dierziekten. Dit doet zij conform daarop toepasselijke protocollen. Erkende laboratoria voeren de diagnostiek uit, eveneens volgens protocollen. De laboratoria werken daarbij volgens internationale standaarden die periodiek worden gecontroleerd zoals vereist in de diergezondheidsverordening (verordening (EU) nr. 2016/429). In bepaalde situaties kan het nodig zijn snel te handelen. Daarbij wordt te allen tijde zorgvuldigheid betracht en worden de consequenties van een dergelijk ingrijpen meegenomen in de beslissing.

Het Nederlands stamboek voor IJslandse paarden geeft aan dat er definities in regelgeving opgenomen zouden moeten worden voor aanvoer en afvoer naar en van een inrichting en voor verplaatsing.

Reactie: Hiertoe is geen noodzaak, omdat de bepaling zoals die opgenomen zijn in de diergezondheidsverordening en de daarop gebaseerde Europese regelgeving en de nationale regelgeving onder de Wet dieren, voldoende zijn om uitvoering aan die regels te kunnen geven.